

Amigos de
la Tierra

ECOLOGISTES
en acció

GREENPEACE

SEO/BirdLife

UN PROGRAMA PER LA TERRA

*Propostes de futur sostenible
per a les eleccions autonòmiques*

Febrer 2007

TRADUCCIÓ:

ECOL **GISTES**
e n a c c i ó

El 27 de maig de 2007 se celebraran eleccions autonòmiques en tretze de les comunitats autonòmiques de l'Estat espanyol. Les comunitats autònomes tenen àmplies competències en molts aspectes fonamentals per a assolir un futur sostenible per al nostre país. Tenen, per exemple, competències exclusives en matèria ambiental i d'ordenació territorial, per la qual cosa la seua aplicació és fonamental per a aconseguir unes polítiques basades en el desenvolupament sostenible i aparcar la visió parcial i a curt termini que encara les governa en gran mesura. L'amplitud de la crisi ambiental global, encapçalada per el cada vegada més perceptible canvi climàtic i l'esgotament dels recursos naturals, és de tal magnitud que requereix un canvi radical en les polítiques desenvolupades per totes les administracions i, molt especialment, pel seu alt grau de responsabilitat mediambiental, per les comunitats autònomes.

Aquestes eleccions suposen una gran oportunitat per a que tots els partits polítics es comprometen que les administracions autonòmiques donen un important canvi a les seues insostenibles polítiques. Per açò, les organitzacions ecologistes presentem en aquest document, similar en format i estructura a l'elaborat per a les eleccions generals de 2004, una sèrie de propostes concretes, factibles i realistes, que es poden aplicar en qualsevol comunitat autònoma, i que permetrien la transformació que l'actual crisi ambiental requereix.

Aquestes propostes estan basades en tres principis bàsics:

1. L'actual model econòmic és socialment i ambientalment insostenible. Qualsevol projecte polític responsable ha de supeditar el desenvolupament econòmic a la capacitat dels ecosistemes per a renovar els seus recursos naturals i assimilar les emissions contaminants.
2. Cal un compromís de canvi de dimensions estratègiques. Sense una ferma voluntat política de replantejar-se el model socioeconòmic, qualsevol política ambiental quedarà buida de continguts, siga quin siga el programa que la vertebre.
3. La participació i la transparència no poden quedar-se només en paraules. La participació és un dret i com a tal ha de ser reconegut a tots els agents socials, i la transparència un deure i, com a tal, exigible en tots els àmbits de l'administració pública.

Les 82 propostes que hem elaborat a partir d'aquests principis s'agrupen en 12 àrees temàtiques i són en conjunt, imprescindibles per aconseguir que des de les administracions autonòmiques es millore la qualitat de vida dels ciutadans i s'avance cap a la sostenibilitat ambiental, social i econòmica. Malgrat això, d'entre totes n'hem volgut destacar deu accions concretes que ara i ací poden significar el punt d'inflexió que les nostres comunitats autònomes necessiten per a emprendre el futur d'altra manera. Convidem a tots i totes les candidates i candidats a aquestes eleccions a sumar-s'hi.

UN PROGRAMA PER LA TERRA

Propostes de futur sostenible per a les eleccions autonòmiques

10 MESURES PER A FER UNA POLÍTICA AUTONÒMICA SOSTENIBLE

1. Establir un objectiu de reducció del 20% en el consum d'energia al final de la legislatura respecte del començament de la mateixa, mitjançant polítiques d'estalvi i gestió de la demanda, i augmentar la generació amb energies renovables, fixant objectius concrets per a cada tipus.
2. Limitar els nous creixements urbanístics a les necessitats reals de l'habitatge i dels equipaments públics. Aquests creixements es faran sempre al voltant del nucli antic de les ciutats, i no suposaran més d'un 10% per damunt de la superfície urbana i la població actuals.
3. Modificar la normativa urbanística autonòmica a fi d'impedir l'aprovació de convenis urbanístics.
4. Protegir tots els sòls no urbanitzats situats a 500 metres del mar. Declarar aquesta franja lliure de qualsevol tipus d'edificació o infraestructura no contemplada en la Llei de costes sense cap tipus d'excepcions.
5. Elaborar Plans de Mobilitat Sostenible que fomenten el transport no motoritzat (vianants, ciclistes) en zones urbanes i limiten l'ús del transport privat.
6. Exigir el compliment de la normativa de qualitat de l'aire en totes les àrees metropolitanes per a 2010.
7. Fomentar l'estalvi d'aigua mitjançant l'aprovació d'ordenances per a un ús eficient de l'aigua i campanyes de sensibilització.
8. Establir instruments i mesures que incentiven la reducció d'almenys un 10% en pes de la brossa generada.
9. Establir polítiques de compra pública que fomenten productes i serveis ecològicament sostenibles.
10. Promoure la participació pública de les organitzacions ecologistes, i potenciar el seu paper com a vehicles de participació i sensibilització.

POLÍTICA D'ENERGIA

MENYS CO₂ I MÉS RENOVABLES

El canvi climàtic és el major problema ambiental, social i econòmic al qual s'enfronta el planeta, i una qüestió ineludible de qualsevol política ètica i responsable és fer-li front. Davant d'aquesta realitat, la solució energètica sostenible es basa en l'estalvi, l'eficiència energètica i les energies renovables.

L'objectiu ha de ser promoure i realitzar totes aquelles actuacions, dins de l'àmbit de les distintes competències de les autoritats autonòmiques, que contribueixen a evitar un canvi climàtic perillós (és a dir, evitar que la temperatura mitjana global del planeta augmente més de 2 graus centígrads). Per a d'això, cal reduir les emissions de CO₂ dels països desenvolupats fins a situar-les a meitat de segle a un 80% per sota de les de 1990.

Entre les competències de les comunitats autònomes estan l'elaboració i execució de plans i programes energètics, les autoritzacions ambientals integrades, la representació de la comunitat autònoma en la Comissió Nacional del Clima, i les bones pràctiques pel que fa a l'energia com a grans consumidores i com a garants de l'interés públic en les activitats realitzades en els seus territoris, com ara les de construcció i urbanització.

COMPROMISOS PROPOSATS

- Establir objectius concrets, en l'àmbit de les respectives comunitats i per al termini de la legislatura, d'estalvi energètic i producció renovable.
- Reduir la demanda final d'energia en total i en cadascun dels sectors presents en la comunitat/municipi, i específicament per als edificis i serveis de titularitat pública, millorant l'eficiència energètica i promovent programes propis de gestió de la demanda. Recomanem que l'esmentat objectiu siga reduir el consum energètic al menys en un 20% en acabar la legislatura respecte del principi de la mateixa.
- Incrementar la producció amb energies renovables en el respectiu àmbit territorial, fixant objectius per a cadascuna d'elles. Caldria desglossar aquests objectius en promoció pública (específicament per als edificis i terrenys de titularitat pública, sempre que siga compatible amb la conservació ambiental i la resta d'úsos d'interés social) i promoció privada (fent ús de tots els instruments fiscals que la llei permet per a afavorir la instal·lació d'energies renovables i facilitant als ciutadans la realització dels tràmits mitjançant sistemes de finestra única).
- Assegurar l'estricta compliment del Codi Tècnic de l'Edificació, en particular quant a les obligacions d'incorporar energia solar tèrmica i fotovoltaica en els edificis. S'ha de tenir amb compte aquests requisits en els plans urbanístics, assegurant que els edificis s'orienten adequadament.
- Oposar-se a la instal·lació de centrals tèrmiques o nuclears en el seu territori, exercint amb aquesta finalitat totes les competències que tinguen, com ara l'aprovació de l'avaluació ambiental integrada, les autoritzacions de construcció, les autoritzacions ambientals integrades, l'elaboració de plans urbanístics, etc.
- Exercir la seua representació en els òrgans de participació i coordinació competents (Comissió Nacional del Clima, Comissió Nacional d'Energia, etc.) per a defensar les propostes destinades a afavorir les energies renovables, l'estalvi, l'eficiència i la reducció d'emissions i per a rebutjar aquelles propostes que suposen increment d'emissions.

CAMINAR CAP A LA MOBILITAT SOSTENIBLE

Des de fa temps, el transport motoritzat creix sense massa control. Es tracta d'un procés alimentat pel desmesurat creixement de les infraestructures i una política que en general prioritza el transport privat sobre el públic i en particular els mitjans més nocius sobre els més eficients. Per exemple les subvencions i els beneficis fiscals que primen la compra d'automòbils i les exempcions fiscals dels carburants per al transport aeri.

Com a conseqüència, el transport és un dels sectors que més balafia l'energia i el sector en el qual creixen més ràpidament les emissions de CO₂. El transport i les grans infraestructures són, també, part primordial de l'actual caos en l'ordenació del territori, així com un dels principals motius de la pèrdua d'habitabilitat de les nostres ciutats (contaminació de l'aire, soroll, manca d'espai...).

Cal replantejar-se el model de transport, començant per elaborar i complir plans de mobilitat sostenible, que reconduïsquen aquest sector cap a la via de la sostenibilitat. En particular, és necessari deixar d'aplicar la recepta segons la qual les congestions del trànsit se solucionen amb una ampliació de la xarxa de carreteres, puix aquestes ampliacions només empitjoren el problema a curt termini.

Per a d'açò s'haurà d'establir una moratòria a la construcció i l'ampliació d'autovies, trens d'alta velocitat, ports i aeroports, cancel·lant tots els projectes no adjudicats. El següent pas seria invertir les prioritats, destinant la major part de la despesa pública a la recuperació i la millora dels mitjans ferroviaris (ferrocarril convencional, metros i tramvies), al transport públic col·lectiu i a incentivar els mitjans no motoritzats (caminar i bicicleta a les ciutats), sense oblidar les mesures per a reduir les necessitats de mobilitat.

COMPROMISOS PROPOSATS

- Elaborar Plans de Mobilitat Sostenible en totes les comunitats autònomes (a escala regional i metropolitana) abans de 2009.
- Elaborar i dur a la pràctica plans de foment dels mitjans no motoritzats (vianants i ciclistes) en zones urbanes.
- Impedir noves urbanitzacions separades dels nuclis urbans, i trencar el cercle viciós de noves urbanitzacions-noves autovies. Com a requisit previ a qualsevol desenvolupament urbanístic cal que existisca la xarxa de transport públic adequada per a atendre les necessitats de la població.
- Per a 2010 complir la normativa de qualitat de l'aire en totes les àrees metropolitanes. Aplicació de mesures de restricció de l'ús de l'automòbil en les àrees que superen els límits legals.
- Modificar l'actual taxa intermodal incrementant la participació dels mitjans col·lectius almenys en un 3% per a la fi de la legislatura, tant en el transport de passatgers com de mercaderies, de manera que s'invertisca la tendència de fer servir cada vegada més el cotxe/camió.
- Aprovació d'una taxa ecològica sobre el consum de carburants d'automoció, la finalitat de la qual siga el finançament dels Plans de Mobilitat Sostenible esmentats o els plans d'acció que resultaren adequats per a millorar la qualitat de l'aire.

POLÍTICA DEL SÒL I URBANISME

NO ESPECULAR AMB EL FUTUR

El sòl és una part fonamental dels ecosistemes i el suport sobre el qual es desenvolupa la vida terrestre. Tot i això, en l'última dècada parlar del sòl s'ha convertit en sinònim d'urbanisme, construcció i en una gran part dels casos, de destrucció i especulació. Sovint les comunitats autònomes, amb competència exclusiva en matèria d'urbanisme, permeten que el sòl es convertisca en matèria primera de negocis ràpids i molt lucratis. En el desenvolupament d'aquesta activitat, els convenis, en la major part dels casos aliens a qualsevol sistema de control, s'han transformat en una eina essencial.

Entre 1987 i 2000, el sòl urbanitzable a l'Estat espanyol va augmentar 170.384 hectàrees, la qual cosa suposa el 25% del territori. En aquest mateix període es perderen 239.248 hectàrees de sòl forestal. L'any 2005 es van batre tots els rècords de construcció i es va arribar als 800.000 habitatges, quantitat que serà superada en 2006. La construcció ha arribat a convertir-se en un dels principals negocis i el motor econòmic del país. Només en 2005 la construcció a l'Estat va suposar el 40% de l'augment de l'ocupació i el 33% del creixement del PIB.

Malgrat aquestes xifres, l'accés a l'habitatge segueix sent un dels principals problemes socials. En 2005 la relació entre el crèdit a les famílies i la renda disponible familiar va pujar al 115%. És a dir, els elevats nivells de construcció no estan fent minvar el preu de l'habitatge i a pesar d'això sí estan creant importants problemes ambientals.

La degradació del litoral mediterrani o els territoris de les illes ja no són els únics exemples; les costes gallegues i cantàbriques s'han sumat a la carrera urbanitzadora i l'interior del país tampoc no es queda arrere: les rodalies de les grans capitals i fins i tot les zones de muntanya estan patint greus processos de destrucció.

COMPROMISOS PROPOSATS

- Subordinar l'activitat urbanística a l'interés general. Per a això es limitaran els nous creixements a les necessitats reals d'habitatge i d'equipaments públics. Aquests creixements es faran sempre al voltant dels nuclis urbans i no suposaran mai un increment superior al 10% sobre la superfície urbana i la població actual.
- Impedir la requalificació de sòl fins que no s'haja executat almenys el 90% del sòl classificat en el pla general vigent.
- Prohibir qualsevol tipus d'ús residencial (inclòs l'habitatge unifamiliar aïllat), turístic i industrial en sòl protegit (espais naturals protegits, de domini públic, etc.).
- Enderrocar les construccions il·legals, especialment en espais naturals protegits i evitar qualsevol procés de legalització d'aquestes.
- Modificar la normativa urbanística autonòmica a fi d'impedir l'aprovació de convenis urbanístics de creació de plans i considerar vinculants els informes sobre disponibilitat d'aigua de les confederacions hidrogràfiques.
- Desenvolupar i aplicar una normativa fiscal que penalitze els propietaris d'habitatges buits i que promoga els habitatges de lloguer.
- Compromís polític d'un pacte anticorrupció, que incloga la destitució immediata de qualsevol carrec electe o de lliure designació que estiga imputat, processat o condemnat per la justícia o que estiga vinculat als sectors immobiliaris o de la construcció.
- Facilitar i promoure la participació pública en els procediments administratius. Tot tipus d'instrument de creació de plans i projectes de construcció, així com els informes tècnics i jurídics que els justifiquen, hauran de ser d'accés públic, ràpid i gratuït a qualsevol interes-

sat. Qualsevol alteració en els plans d'ordenació urbanística haurà de difondre's i ser notificada a la població utilitzant sistemes informàtics (web) i enviaments postals indicant en què consisteix la modificació, el termini d'informació pública i la forma de consultar la documentació. El contingut íntegre de la documentació haurà d'estar a l'abast en les dependències municipals, en la web de l'organisme autonòmic amb competències urbanístiques i en les dels ajuntaments.

- Incloure les associacions de defensa del medi ambient entre els òrgans col·legiats de deliberació, consulta i decisió en matèria urbanística d'àmbit provincial i regional (comissions provincials d'urbanisme, etc.).

POLÍTICA D'AIGÜES

CONSERVAR ELS RIUS I PROMOURE L'ESTALVI D'AIGUA

Al'Estat espanyol molts rius, zones humides i aqüífers estan sobreexplotats, contaminats i degradats. Atés que l'aigua és un element vital per a les persones, la Unió Europea ha aprovat diverses Directives per tal d'assegurar la depuració dels abocaments urbans, reduir la contaminació per nitrats, conservar els ecosistemes aquàtics i les espècies que els habiten i, mitjançant la Directiva marc de l'aigua, conservar el bon estat ecològic de les masses d'aigua i assegurar-ne el bon ús.

L'Estat espanyol està molt lluny de complir molts d'aquests objectius ambientals i ja ha acumulat retards no només en la implementació de la Directiva de sanejament, sinó també de la Directiva marc de l'aigua.

Encara que totes les comunitats autònomes tenen moltes competències per a determinar els usos de l'aigua (política agrària i urbanística) i la conservació dels ecosistemes aquàtics, només algunes (Catalunya, País Basc, Andalusia, Balears i Canàries) tenen plenes competències sobre les conques intracomunitàries —les conques que només travessen una comunitat autònoma. En aquestes comunitats caldria promoure una nova cultura de l'aigua i aplicar les mateixes recomanacions que les organitzacions ambientals ja varen traslladar al govern de l'Estat: descartar la construcció d'embassaments i transvasaments, tancar els pous il·legals, reduir el consum de l'aigua en un 20%, restaurar el domini públic hidràulic i depurar els abocaments de tots el nuclis urbans. A més, les comunitats autònomes gestionen nombrosos fons, moltes vegades de procedència europea, per a donar suport a la conservació de l'aigua tal i com estableix la Directiva marc de l'aigua.

En els últims mesos, el debat entre autonomies i Estat sobre les competències en la gestió de l'aigua ha desviat l'atenció dels problemes reals que tenen els ecosistemes aquàtics. Les organitzacions ambientals considerem el debat estatutari infructuós i a més, contrari a la gestió de l'aigua que marca la Directiva marc de l'aigua. Proposem, a canvi, reforçar la coordinació administrativa per aconseguir així unes polítiques més coherents i amb millors resultats.

COMPROMISOS PROPOSATS

- Restaurar almenys la meitat de les riberes degradades amb els criteris ecològics que es fixaran en el Pla Nacional de Restauració de Rius i Riberes, actualment en elaboració pel Ministeri de Medi Ambient.
- Renunciar a l'ampliació del regadiu i reduir el consum agrari de l'aigua en un 20%, ja que el consum de l'aigua en l'agricultura és aproximadament el 75% del total i se segueixen ampliant les superfícies de regadiu en milers d'hectàrees cada any.
- Fomentar l'estalvi d'aigua en el sector domèstic i en els ajuntaments mitjançant l'aprovació d'ordenances autonòmiques i municipals per a un ús eficient de l'aigua en les ciutats, que incloga tots els edificis i amb unes polítiques de tarifes escalonades.
- Impedir que els permisos d'obertura de nous pous per part de l'administració minera s'atorguen sense la prèvia autorització d'extracció d'aigua per part de l'organisme de conca, amb la finalitat d'evitar la construcció de més pous il·legals.
- Descartar la construcció de nous embassaments i transvasaments.
- Promoure campanyes de sensibilització sobre l'estalvi i el bon ús de l'aigua i donar exemple amb les pròpies polítiques d'ús d'aigua en jardins, neteja de carrers, piscines, etc.
- Complir l'objectiu de depuració de totes les aigües residuals de municipis de més de 2.000 habitants.
- Encetar un pla contra la contaminació difusa procedent de l'ús excésiu d'adobs i fitosanitaris artificials.

IMPULSAR UNA AGRICULTURA SALUDABLE I BENEFICIOSA PER AL MEDI AMBIENT

L'agricultura i la ramaderia són sectors amb un gran impacte potencial sobre el medi ambient, ja que es recolzen directament en la explotació dels recursos naturals. De fet, la contaminació i l'excessiva explotació de l'aigua, l'erosió i la desertificació dels sòls i la desaparició de la biodiversitat en els sistemes agraris, derivats de la intensificació agropecuària que s'ha produït en les últimes dècades, es troben entre els problemes mediambientals més apressants a tot Europa. D'acord amb l'Observatori de la Sostenibilitat d'Espanya, la intensificació del sector agrari augmenta de manera progressiva, amb un increment del 50% en el consum de productes fitosanitaris en els últims deu anys.

Per altra banda, existeix una demanda ciutadana clara de major qualitat i seguretat alimentària, lliure dels riscos introduïts pels organismes modificats genèticament (OMG) o altres pràctiques agràries intensives, i de millors garanties de benestar animal, i també un reconeixement social creixent cap al paper de les pràctiques agrícoles i ramaderes extensives tradicionals com a mantenidores del paisatge i la biodiversitat de bona part de la Xarxa Natura 2000 espanyola. Tot açò implica una reforma substancial de les polítiques agràries, sobretot en les comunitats autònomes que tenen totes les competències de gestió, amb l'eliminació de les subvencions perverses (contràries a la conservació del medi ambient), la implantació de forma efectiva de la condicionalitat i la prima de les pràctiques beneficioses per al medi ambient, mitjançant l'aplicació de mesures agroambientals i de desenvolupament rural contemplades sota el nou instrument financer FEADER establert per la UE per a aquestes qüestions.

COMPROMISOS PROPOSATS

- Establir plans de reducció de l'ús de productes químics en l'agricultura amb objectius temporals i quantitius diferenciats per a cada tipus de fertilitzant i fitosanitari, i imposar un gravamen ecològic d'acord amb el principi de qui contamina paga.
- Afavorir de manera activa l'agricultura i la ramaderia lliures de productes químics de síntesi i en particular la producció ecològica que cal que abaste en aquest període un mínim del 10% de la Superfície Agrícola Útil (SAU) de cada comunitat autònoma.
- Ampliar les bones condicions agràries i ambientals incloses en el Reial decret de condicionalitat 23521/2004, de manera que l'ús legal del sòl i de l'aigua siga un requisit per a la percepció d'ajudes agràries.
- Denegar i eradicar el cultiu de varietats modificades genèticament, declarant el seu territori "lliure de transgènics".
- Aturar immediatament les noves transformacions en regadiu i realitzar una avaluació de cost-benefici de les zones actualment en explotació que mostren clars signes d'insostenibilitat (social, econòmica o ambiental) per a estudiar en els casos més greus la seua possible reconversió.
- Elaborar programes de desenvolupament rural per al període 2007-2013 que assignen almenys el 50% del pressupost a l'Eix 2, destinat a la conservació del medi ambient, i que compten amb mesures agroambientals ambiciosos de protecció i millora dels sòls, els aqüífers i la biodiversitat per almenys un 25% de la SAU de la comunitat autònoma. Especialment, cal establir mesures concretes de protecció i foment de les varietats i races autòctones, així com per a models d'agricultura i ramaderia tradicional extensiva (cultiu de secà tradicional, ramaderia de muntanya, manteniment de deveses...).
- Establir subvencions en el marc del FEADER per a les explotacions incloses en la Xarxa Natura 2000 que complisquen els objectius de conservació, tant si són agràries com forestals.
- Afavorir les metodologies participatives en els programes d'acció local (Leader), sense perjudi d'una correcta avaluació dels projectes abans i després del seu finançament.

POLÍTICA DE MARS I COSTES

PROTEGIR LA COSTA I EL MEDI MARÍ

El litoral de l'estat es troba davant de greus problemes: una urbanització depredadora embrutida per l'especulació i la corrupció, un desenvolupament turístic mal planificat i amb un horitzó infinit d'ocupació, greus problemes d'erosió costanera als quals no se'ls posa solució, una planificació de les vies de transport basada en l'expansió il·limitada, la destrucció d'espais costaners protegits i els greus problemes de contaminació causats per l'escassa depuració de les aigües residuals, tant industrials com urbanes.

Per altra banda, tot i els avanços impulsats des de la Unió Europea, el govern central i les comunitats autònomes a favor de la pesca responsable, cada any s'esgoten noves pesqueries i a poques se'ls hi dóna oportunitat per a recuperar-se. L'axova, la tonyina roja i la cigala són només alguns exemples d'espècies que estem perdent. El 81% dels caladors europeus estan sobreexplotats. Les administracions pesqueres, amb freqüència, ignoren els consells científics i posen els interessos polítics i productivistes a curt termini per davant de la gestió pesquera sostenible.

Les comunitats autònomes tenen un paper crucial en la gestió dels ecosistemes costaners i en la planificació territorial del litoral, i una de les principals eines que tenen és la política urbanística i la planificació de les infraestructures, tant terrestres (viàries, industrials, etc.), com marines (ports esportius). A més, la sobreexplotació dels recursos costaners, els motors il·legals, les arts poc selectives i perjudicials, les captures accidentals d'espècies amenaçades, el furtivisme o la manca de reserves de pesca són alguns dels problemes que les comunitats autònomes poden i han de resoldre directament.

COMPROMISOS CONCRETES

- Protegir tots els sòls no urbanitzats situats a 500 metres del mar. Declarar aquesta franja lliure de qualsevol tipus d'edificació o infraestructura no contemplada en la Llei de costes, sense cap tipus d'excepcions.
- No aprovar cap projecte de construcció de ports esportius que no es trobe dins d'un Pla d'Infraestructures Portuàries Esportives aprovat per la comunitat autònoma (algunes comunitats ja apliquen aquest compromís).
- Elaboració d'un pla amb terminis concrets per a acabar de forma urgent amb els incompliments de la Directiva europea d'aigües residuals.
- Destinar un 25% del Fons Europeu de Pesca (FEP) a la creació i gestió de reserves pesqueres, protecció d'hàbitats sensibles (praderies de fanerògames, coral·lígens, mäerl) i mesures que faciliten la posada en marxa de la part marina de la Xarxa Natura 2000.
- Destinar un 25% del FEP a mesures de gestió pesquera basada en l'ecosistema, en els plans de recuperació i en l'aplicació del principi de precaució. Per exemple, invertir en investigació i promoció d'arts més selectives (per a reduir el rebuig i la pesca accidental) i en mètodes amb un menor impacte sobre els fons marins.
- Planificar el desenvolupament de l'aqüicultura amb criteris ambientals estrictes: aplicant el criteri de precaució, amb respecte als espais naturals i els ecosistemes sensibles, prioritant espècies amb un menor impacte ambiental, minimitzant la contaminació generada, etc.

CONSERVAR LA BIODIVERSITAT

L'Estat espanyol està patint un ràpid procés de pèrdua de diversitat biològica, en gran part a causa de l'extracció i el consum de recursos naturals per damunt de la seua taxa de renovació natural i de polítiques econòmiques i socials incompatibles amb la conservació de la biodiversitat.

Entre d'altres factors, assistim a un impuls molt significatiu de la construcció de grans infraestructures, a la multiplicació dels desenvolupaments urbanístics i a un constant creixement de l'activitat socioeconòmica que malmenen greument els recursos, els espais i l'espècies naturals. Malgrat això, en les administracions públiques manca voluntat política per a trencar aquest procés i en els pitjors dels casos són elles mateixes les que protagonitzen les més greus agressions.

Especial atenció mereix l'elaboració de plans de seguiment, vigilància i gestió dels espais de la Xarxa Natura 2000, que establisquen directrius i criteris orientadors sobre la planificació i la gestió dels seus espais i adopten les mesures de finançament públic necessari per a garantir-ne la gestió adequada, el manteniment i la conservació futura.

COMPROMISOS PROPOSATS

- Ordenar i planificar la utilització dels recursos naturals de la comunitat autònoma per tal de garantir-ne l'utilització sostenible i limitar-ne la destrucció en les zones més valuoses.
- Finalitzar el procés de designació d'espais de la Xarxa Natura 2000 (en 2007 per als terrestres i en 2008 per als marins) i abans de 2010 designar totes les Zones de Especial Conservació (ZEC) i aprovar els corresponents plans de gestió de tots els espais de la Xarxa Natura 2000.
- Aprovar i posar en pràctica els plans de recuperació de totes les espècies en perill d'extinció incloses en el Catàleg Nacional i els corresponents Catàlegs Regionals de Espècies Amenaçades i elaborar i posar en pràctica un pla de lluita contra el verí i de modificació de línies elèctriques perilloses per a l'avifauna. Actualitzar els catàlegs autonòmics d'espècies amenaçades amb les conclusions dels últims llibres rojos publicats i la informació científica més recent, i en el cas de no existir aquest catàleg, elaborar-lo i aprovar-lo.
- Assegurar que les normes autonòmiques complisquen estrictament la legislació comunitària en matèria cinegètica.
- Elaborar i aprovar una Estratègia de control i eradicació d'espècies introduïdes invasores que incloga una llista oberta de les espècies presents i el seu respectiu pla de control. Prohibir el comerç i possessió de les espècies incloses en la llista.
- Adherir-se a l'objectiu de paralitzar la pèrdua de biodiversitat en el 2010 <www.countdown2010.net>, establir una estratègia per a col·laborar en aconseguir-ho i animar les administracions locals de la comunitat autònoma perquè s'hi adherisquen també.
- Avaluar l'estat de conservació dels hàbitats d'interés comunitari de la regió i iniciar un programa de restauració d'aquells hàbitats en pitjor estat de conservació.

POLÍTICA DE BOSCOS

APLICAR UNA GESTIÓ SOSTENIBLE ALS NOSTRES BOSCOS

Els incendis forestals, la gestió forestal, els processos erosius i el consum de productes forestals constitueixen a hores d'ara els quatre indicadors clau de la política forestal en tot el territori de l'estat.

Les administracions autonòmiques, en les quals recauen les competències en matèria forestal, han d'augmentar els recursos econòmics i tècnics per a aturar-ne la degradació, millorar-ne la gestió i restaurar els espais degradats.

Cal plantar cara amb decisió a l'abandó del medi rural, i en especial del forestal, donant prioritat i valorant la conservació de la diversitat biològica i la millora social dels treballadors i les comunitats locals. Per a d'açò els governs autonòmics han d'impulsar decididament instruments que valoren la gestió forestal socialment i ambientalment responsable que siguin reconeguts per la comunitat internacional com ara la certificació FSC (Consell d'Administració Forestal).

A nivell estatal, hi ha una sèrie d'eines de política forestal (Estratègia Forestal, Pla Forestal, Llei forestal) que han de complementar-se des de les autonomies per a poder impulsar eficaçment aquests objectius. En conseqüència, els governs autonòmics han d'articular mecanismes concrets de gestió que assegurin la protecció efectiva dels nostres boscos i que promoguen la correcta aplicació de les Directives d'hàbitats i d'aus, la certificació FSC, els plans d'ordenació forestal, etc.

Per altra banda, la influència de l'Estat espanyol en la conservació dels boscos del món és enorme, ja que es tracta d'un dels principals països importadors de fusta. Malgrat això, una gran part d'aquesta fusta és obtinguda, exportada i importada de manera il·legal mitjançant ports i empreses espanyoles, per la qual cosa les administracions públiques han de comprometre's seriosament per a eradicar aquest problema mitjançant el desenvolupament de polítiques de compra pública responsable de productes forestals.

COMPROMISOS PROPOSATS

- Desenvolupar i aplicar plans comarcals efectius de lluita contra els incendis forestals basats en la investigació de les causes socials i naturals del foc.
- Desenvolupar protocols de actuació d'urgència per a la restauració de grans zones incendiades, que incloguen els mecanismes de finançament per a assegurar el compliment dels terminis dels plans de restauració.
- Executar plans de restauració dels ecosistemes forestals de cada comunitat autònoma i recuperar la seua diversitat biològica garantint-ne la gestió i la conservació futura.
- Impulsar l'associacionisme forestal i l'agrupació de superfícies mitjançant figures com ara els consorcis forestals entre administració pública i propietaris privats, que permeten desenvolupar models de gestió adients amb l'escala del territori.
- Fomentar la certificació forestal FSC per assegurar els valor socials i ambientals dels boscos, alhora que s'ofereix un valor afegit als seus productes.
- Condicionar els usos i els aprofitaments forestals a l'existència de Plans d'Ordenació Forestal o documents equivalents en vigor, que garantisquen la conservació i l'ús sostenible de la biodiversitat.
- Perseguir i sancionar contundentment el comerç il·legal de fusta a tot l'Estat, començant per garantir que les compres de fusta de les administracions i les empreses públiques provinquen de l'explotació legal i sostenible dels boscos.
- Aprovar plans autonòmics de lluita contra la desertificació, que incloguen objectius quantificats, terminis i actuacions per aturar aquest procés.

PREVENIR CONTINUA SENT EL GRAN REPTE

Per molt que la prevenció aparega com a prioritària en tota la legislació vigent en matèria de residus i que s'haja produït un aparent debat al voltant d'aquest aspecte en els últims mesos, la generació de residus per càpita no fa més que créixer. Per a la pròxima legislatura ha de tenir una prioritat màxima invertir aquesta tendència. Les comunitats autònomes, amb competències en matèria de producció i gestió de residus, tenen una gran responsabilitat pel que fa a aquesta qüestió.

Les actuacions de les comunitats autònomes han de començar per una revisió urgent dels plans autonòmics, tant de residus perillosos, com de residus urbans, perquè incloguen de forma prioritària i efectiva la prevenció, la reutilització i el reciclatge, així com l'abandó de la incineració com a mètode de gestió dels residus. A les seues mans està implementar sistemes eficaços de recollida selectiva de la matèria orgànica, fomentar el compostatge descentralitzat, garantir la desaparició de tots els abocadors il·legals i controlar el compliment efectiu de la normativa i els plans autonòmics. Per tot açò, és responsabilitat seua establir sistemes d'avaluació i vigilància dels esmentats plans, i imposar sancions estrictes en els casos d'infracció, amb especial rellevància en els casos d'incompliment en matèria de prevenció.

Hem de remarcar la manca generalitzada de dades fiables sobre producció i gestió de residus, que a pesar d'això són imprescindibles per a una planificació i avaluació correctes de la gestió, per la qual cosa cal que les comunitats autònomes mantinguen un registre amb dades actualitzades i accessibles. També, atés el gran desconeixement del públic sobre els problemes associats als residus, que en molts dels casos es veuen relegats per altres assumptes ambientals més mediàtics, les comunitats autònomes han de posar en marxa programes per a conscienciar i formar els ciutadans en aquest aspecte.

COMPROMISOS PROPOSATS

- Arribar a la fi de la legislatura almenys amb un 10% de reducció en pes dels residus generats.
- Establir instruments i mesures que incentiven la prevenció, la reutilització i el reciclatge, per aquest ordre. Per exemple, assegurar-se de l'eficàcia dels plans empresarials de prevenció exigits per la legislació en distints sectors (residus d'envasos, residus perillosos), gravar amb impostos especials els envasos innecessaris, imposar l'establiment de sistemes de dipòsit, devolució i retorn per a determinats envasos, fomentar el compostatge domèstic, implantar la recollida selectiva de la matèria orgànica, etc.
- Descartar qualsevol projecte nou d'incineració o plasma com a sistema de gestió de residus i planificar l'eliminació de la incineració, inclosa la utilització de cimiteres o qualsevol altre tipus d'instal·lacions industrials.
- Cloure i dur a terme la restauració ambiental de tots els abocadors incontrolats.
- Establir un sistema de recolecció de les dades de generació de residus així com de la gestió actual de cada fracció. Elaborar una memòria anual completa i fiable, traspasar aquesta informació al Ministeri de Medi Ambient i garantir la seua accessibilitat per a tots els ciutadans.
- Realitzar campanyes de sensibilització del públic adients amb l'objectiu de prioritzar la prevenció, la reutilització i el reciclatge.

POLÍTICA D'INDÚSTRIA I CONTAMINACIÓ

PRODUIR AMB EFICÀCIA I SENSE CONTAMINACIÓ

Els sistemes de producció actuals ni asseguren ni permeten la protecció efectiva de la salut pública i el medi ambient. Cal canviar els estàndars actuals de producció per altres basats en el principi de precaució i en la producció neta.

En els pròxims anys caldrà desenvolupar mesures per a aplicar diversos textos legislatius de recent o pròxima aprovació, ja que les comunitats autònomes hi juguen un paper important. En la Directiva de prevenció i control integrats de la contaminació, són les autoritats competents per a la concessió de les autoritzacions ambientals integrades. En el Pla d'Aplicació del Conveni d'Estocolm han de detectar les fonts de COP i els nivells ambientals de contaminació. I en el Reglament REACH (Registre, Avaluació, Autorització i Restricció de Substàncies Químiques) han de facilitar a les empreses de la regió la seua adaptació a les noves exigències legals.

COMPROMISOS PROPOSATS

- Realitzar un inventari complet, d'accés públic, de les plantes que estan utilitzant substàncies químiques perilloses, tant les incloses en els textos referits com altres contaminants emergents (COP, CMR, persistents, bioacumulatives, disruptors endocrins...).
- Desenvolupar programes de vigilància sobre contaminació química en el medi ambient, els aliments i les persones, creant mapes autonòmics de fonts, nivells ambientals i exposició a contaminants.
- Creació d'una Agència de Producció Neta que fomenti, mitjançant instruments econòmics i serveis d'assessoria a empreses, la utilització de substàncies, materials o processos substituïts per a evitar la contaminació i impulsar un ús eficient dels recursos.
- Encetar projectes de desenvolupament de processos de producció basats en la "química verda" en el complexos industrials.
- Com a responsables de la qualitat de l'aire en el seu territori, realitzar un pla per a evitar que la concentració industrial impedisca el compliment de la legislació de qualitat de l'aire, i com a conseqüència la protecció de la salut pública.
- Realitzar campanyes de sensibilització i informació al ciutadà sobre el problema de la contaminació de l'aire, les seues causes, efectes i alternatives.

EVITAR ELS IMPACTES D'UNA MANERA RIGOROSA

Al'Estat espanyol tots els anys es proposen milers de plans, programes i projectes amb un risc potencial de tenir impactes negatius per al medi ambient. Molts d'aquests projectes són avaluats ambientalment per les comunitats autònomes.

Per a evitar o reduir al màxim aquestes afeccions, a Europa tenim diverses normes i procediments administratius. Els objectius d'aquestes normes són conèixer, per part de l'administració i de la ciutadania, l'impacte que tenen els projectes abans d'aprovar-los i cercar les millors solucions perquè aquest impacte siga el menor possible. Malauradament, a l'Estat espanyol els estudis i les avaluacions no abasten una qualitat suficient per a complir aquests objectius i la participació pública queda molt lluny de ser universal. Aquesta baixa qualitat és deguda a la manca de cura per part de les administracions ambientals, moltes vegades motivada per l'escassetat de recursos materials i humans i per la gran pressió exercida pels promotors i pels òrgans substantius dels projectes.

Atés que el procediment d'avaluació d'impacte ambiental és bàsicament preventiu, la seua correcta aplicació és fonamental per evitar impactes costosos o fins i tot impossibles de corregir en un futur.

COMPROMISOS PROPOSATS

- Garantir la participació pública universal en el procediment d'impacte ambiental mitjançant la inclusió de les memòries resum i les memòries ambientals en Internet així com un sistema d'alertes per correu electrònic que avisen a tots els interessats del període d'informació pública dels projectes amb el fi de què qualsevol persona pugua participar en el procediment des de el seu domicili.
- Contar amb un procediment de consultes prèvies (screening i scoping) que incloga a les principals organitzacions ambientals de la regió, així com a les de implantació nacional.
- Exigir a tots els projectes mesures que compensen els impactes residuals que no hagen pogut ser possible eliminar amb mesures correctores.
- Obligar als promotors, mitjançant les Declaracions d'Impacte Ambiental (DIA), a construir i mantenir una pàgina web del projecte en qüestió en la qual es done a conèixer la pròpia DIA amb totes les mesures que cal complir, així com els resultats dels plans de vigilància per al coneixement de la ciutadania interessada. Aquesta pàgina haurà de mantenir-se fins la fase de desmantellament o tancament del projecte.
- Establir un sistema de valoració de la qualitat dels estudis d'impacte ambiental, que impedisca la participació en el procediment a empreses que firmen estudis de baixa qualitat.
- Redactar manuals per tipus de projectes que expliquen cómo han de realitzar el promotors els estudis d'impacte ambiental.
- Establir un sistema que garantisca que l'administració aportarà als promotors tota la informació ambiental necessària per a evitar impactes no desitjats sobre el medi ambient.
- La comunitat autònoma ha de donar suport tècnic i econòmic als petits municipis per a l'avaluació de plans i projectes urbanístics, amb la finalitat de garantir la qualitat de l'avaluació i la independència d'interessos privats.
- Fer públics tots els informes de no afecció als espais de la Xarxa Natura 2000.

POLÍTICA DE PARTICIPACIÓ PÚBLICA

PARTICIPACIÓ I TRANSPARÈNCIA

Les administracions autonòmiques han d'esforçar-se en fomentar la participació pública en tots els seus organismes, desenvolupar programes de sensibilització en els diferents sectors i realitzar campanyes de comunicació que promoguen la consciència ciutadana i la sostenibilitat.

El darrer mes de juliol les Corts Generals aprovaren la Llei 27/2006 per la qual es regulen els drets d'accés a la informació, de participació pública i d'accés a la justícia en matèria de medi ambient, translladant al ordenament jurídic espanyol les disposicions del anomenat Conveni Aarhus, així com les Directives 2003/3 i 2003/35. Aquesta llei atorga drets instrumentals a la ciutadania i a les associacions que promoguen la salvaguarda del dret a un medi ambient sà i obligacions a les autoritats ambientals i a les entitats que realicen activitats relacionades amb la protecció ambiental. Així mateix, estableix criteris per al compliment efectiu del dret constitucional de participació i de tutela judicial efectiva, quan estiguen en joc interessos col·lectius.

Per tot açò és essencial que les administracions autonòmiques faciliten el compliment i el desenvolupament d'aquesta llei, potenciant l'accés a la informació, la participació pública i l'accés a la justícia.

COMPROMISOS PROPOSATS

- Garantir l'existència de Consells Assessors de Medi Ambient autonòmics que asseguruen una representació democràtica de les organitzacions ecologistes, que compten amb una composició equilibrada i amb els necessaris mitjans materials i humans per a desenvolupar les seues funcions i que celebren reunions periòdiques seguint el model del Consell Assessor de Medi Ambient dependent del Ministeri de Medi Ambient. Aquests Consells hauran d'elaborar dictàmens preceptius de totes les normes i plans que tinguen incidència ambiental.
- Potenciar el paper de les organitzacions ecologistes com a vehicle de participació i sensibilització ciutadana, donant suport al seu creixement mitjançant programes concrets de finançament per al seu funcionament i assegurant la necessària transparència en tots els temes ambientals.
- Desenvolupar la Llei 27/2006 (Llei d'Aarhus) assegurant l'accés a la informació generada per les administracions públiques i als procediments judicials relacionats amb la protecció i conservació del medi ambient i reconeixent en la normativa sectorial l'acció pública.
- Crear Unitats d'Informació Ambiental per part de la Conselleria de Medi Ambient o conselleria competent .
- Assegurar la presència de representants de les organitzacions ecologistes en tots els òrgans assessors sectorials que afecten el medi ambient i creació d'aquests si no existiren.

ECOLOGISTES
en acció

Catalunya:

Can Basté - Passeig. Fabra i Puig, 274
08031 Barcelona
Tel: 934296518
catalunya@ecologistesenaccio.org

País Valencià:

C/ Tabarca 12 entresol
03012 Alacant
Tel: 965255270
paisvalencia@ecologistesenaccio.org

AMIGOS DE LA TIERRA

Tambre, 21
28002 Madrid
Tel.: 91 306 99 00
Fax: 91 313 48 93
www.tierra.org

**Amigos de
la Tierra**

ECOLOGISTAS EN ACCIÓN

Marqués de Leganés, 12
28004 Madrid
Tel.: 91 531 27 39
Fax: 91 531 26 11
www.ecologistasenaccion.org

ECOLOGISTES
en acción

GREENPEACE España

San Bernardo, 107 - 1ª Planta
28015 Madrid
Tel.: 91 444 14 00
Fax: 91 447 13 71
www.greenpeace.es

GREENPEACE

SEO/Birdlife

Melquiades Biencinto, 34
28053 Madrid
Tel.: 91 434 09 10
Fax: 91 434 09 11
www.seo.org

SEO/BirdLife

WWF/Adena

Gran Vía de San Francisco, 8-D
28005 Madrid
Tel.: 91 354 05 78
Fax: 91 365 63 36
www.wwf.es

WWF